

Sygn. akt VIII U 1411/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 lutego 2020 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący	sędzia (del.) Anna Capik-Pater
Protokolant	Agata Kędzierawska

po rozpoznaniu w dniu 26 lutego 2020 r. w Gliwicach

sprawy E. W.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

o zwrot nienależnie pobranego świadczenia

na skutek odwołania E. W.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

z dnia 13 maja 2019 r. **nr** (...)

oddala odwołanie.

(-) sędzia (del.) Anna Capik-Pater

Sygn. akt VIII U 1411/19

UZASADNIENIE

W zaskarżonej decyzji z dnia 13 maja 2019r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. zobowiązał ubezpieczonego E. W. do zwrotu nienależnie pobranego świadczenia w kwocie 6 954,86 zł. Organ rentowy powołał się na zestawienie wskazane w decyzji tj. na ustaloną wysokość przychodu ubezpieczonego w kwocie 70 295,30 zł i zmniejszenie emerytury o kwotę 6954,86 zł. Decyzja została wydana w oparciu o przepisy art. 103 -105, art. 127, art. 138 -140, art. 141 ust. 1 - 3 oraz art. 142 - 144 ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych {tekst jednolity Dz. U. z 2018 r. poz. 1270 z późn. zm.}, w oparciu o przepisy rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 22 lipca 1992 r. w sprawie szczegółowych zasad zawieszania lub zmniejszania emerytury i renty (Dz. U. Nr 58, poz. 290 ze zm.) oraz w oparciu o przepisy ustawy z dnia 13.10.1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jedn. Dz. U. z 2019 r., poz. 300 z późn. zm.).

Ubezpieczony wniósł, o zmianę decyzji z dnia 13 maja 2019r. domagając się uchylecia obowiązku zwrotu emerytury w części wynikającej z niewadliwych obliczeń, wedle których ubezpieczony w okresie od 1.01.2018r. do 30.11.2018r.

pobrał brutto emeryturę w łącznej kwocie 36.555,30 zł, co limituje kwotę nienależnie pobranego świadczenia, oraz o zasadzenie kosztów zastępstwa procesowego .

Ubezpieczony uzasadnił, że w całym roku 2018 pobrał z ZUS emeryturę w wysokości brutto 40 525,20 zł . Za grudzień 2018r. ubezpieczony pobrał kwotę 3969,90 zł zatem za pozostałą część roku od stycznia do listopada 2018r. była to kwota 36 555,30 zł. Ubezpieczony zarzuca , że nie jest możliwe by kwota nienależnie pobranego świadczenia - 44 730,95 zł była wyższa od kwoty pobranego świadczenia. Ubezpieczony uważa, że decyzja organu rentowego nie jest prawidłowa, bowiem zgodnie z drukiem PIT-40A za rok 2018, wystawionym przez organ rentowy, jego przychód za rok 2018 wyniósł 40.525,20 zł, czyli jego przychód za okres 01.01.2018 r. - 30.11.2018 r. winien wynieść 36.555,30 zł, a nie jak twierdzi organ rentowy 44.730,95 zł.

Sąd ustalił:

Ubezpieczonemu E. W. ur. w dniu (...) przyznano prawo do emerytury od dnia 26 grudnia 2013r. decyzją z dnia 9 stycznia 2014r. tj. od osiągnięcia wieku emerytalnego (akta ZUS k. 15).

Ubezpieczony 65 lat ukończył w dniu (...)

W okresie od 01.01.2018 r. do 30.11.2018 r. ubezpieczony pobrał emerytury (wraz z ekwiwalentem węglowym z tytułu prawa do bezpłatnego węgla) na łączną kwotę 44.730,95zł.

Na kwotę tę składały się świadczenia z tytułu pobranej emerytury za :

styczeń 3.821,21 zł,

luty 3.821,21zł

marzec 3.935,08

kwiecień 3.935,08

maj 3.935,08

czerwiec 4.039,54

lipiec 3.969,90

sierpień 3.969,90

wrzesień 3,969,90

październik 3,969,90

listopad 3.969,90

dodatkowo ubezpieczony pobierał deputat węglowy 11 m-cy x 126,75 zł = **1.394,25 zł**;

Łącznie zatem kwota pobranych świadczeń brutto **to** 44.730,95zł.

Pismem z dnia 27 lutego 2019r. ubezpieczony poinformował organ rentowy o dochodzie osiągniętym za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2018r. z (...) S.A Zakładu (...) w T. oraz z działalności gospodarczej zarejestrowanej na ubezpieczonego Firmę (...). (k. 75 akt ZUS) .

Organ rentowy dokonał miesięcznego rozliczenia świadczeń ubezpieczonego za okres od 01.01.2018 r. do 30.11.2018 r

W roku 2018r. Ubezpieczony dokonał zwrotu nienależnie pobranych świadczeń na kwotę: 6.781,40 zł (k. 65)

Podstawa opodatkowania ubezpieczonego za okres od 01.01.2018 r. do 30.11.2018 r. wyniosła: 44730,95 zł – 1394zł – 6781zł = 36.555,30 zł.

Nienależnie pobrane świadczenie wynosi 6 954,86 zł.

Przychód ubezpieczonego wyniósł 102 803,80 zł i przekroczył o 38 462,80 zł kwotę graniczną przychodu tj. kwotę 64 341,00 zł . (zawiadomienie o rocznym zestawieniu z dnia 21 marca 2019r.)

W zaskarżonej decyzji z dnia 13 maja 2019r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. zobowiązał ubezpieczonego E. W. do zwrotu nienależnie pobranego świadczenia w kwocie 6 954,86 zł.

Sąd ustalił wyżej opisany stan faktyczny w oparciu o akta organu rentowego w tym złożone przez ubezpieczonego do tych akt dokumenty .

Sąd zważył:

Zgodnie z treścią art. 138 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2009r, Nr 153, poz. 1227), zwanej dalej ustawą emerytalną osoba, która nienależnie pobrała świadczenia, jest obowiązana do ich zwrotu. Z mocy art. 138 ust. 2 pkt 1 ustawy za nienależnie pobrane świadczenia w rozumieniu tego przepisu uważa się świadczenia wypłacone mimo zaistnienia okoliczności powodujących ustanie lub zawieszenie prawa do świadczeń albo wstrzymanie wypłaty świadczeń w całości lub w części, jeżeli osoba pobierająca świadczenia była pouczona o braku prawa do ich pobierania.

Sytuacje, w jakich następuje zawieszenie prawa do emerytury normuje art. 103 i art. 104 ustawy emerytalnej. Po myśli art. 103 ust. 1 i 2 tej ustawy przepisów dotyczących zawieszania lub zmniejszenia świadczeń nie stosuje się do mężczyzn rencistów, którzy ukończyli 65 lat. Ubezpieczony osiągnął ten wiek dopiero w grudniu 2018r. więc do listopada 2018r. mają do niego zastosowanie reguły dotyczące zawieszania prawa do świadczeń i ich zmniejszania.

Na zasadzie art. 104 ust. 1 i 2 ustawy emerytalnej prawo do renty ulega zawieszeniu lub świadczenia te ulegają zmniejszeniu w razie osiągnięcia przychodu z tytułu zatrudnienia, służby lub innej pracy zarobkowej albo prowadzenia pozarolniczej działalności.

Definicję przychodu zawiera art. 4 pkt 9 ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2009r. Nr 205, poz. 1585), zwanej dalej ustawą systemową, w myśl którego stanowią go przychody w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych m. in. z tytułu zatrudnienia w ramach stosunku pracy i z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności.

Z mocy art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 26 lipca 1991r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2010r. Nr 51, poz. 307 z późn. zm.) przychodami w zakresie realizacji praw wynikających z pochodnych instrumentów finansowych są otrzymane lub postawione do dyspozycji podatnika w roku kalendarzowym pieniądze i wartości pieniężne oraz wartość otrzymanych świadczeń w naturze i innych nieodpłatnych świadczeń. Do przychodów ubezpieczonego należy zatem wliczyć wszystkie należności wypłacone mu w spornym okresie przez pracodawców tytułem wynagrodzenia.

Stosownie do art. 104 ust. 1a ustawy emerytalnej dla rencistów prowadzących pozarolniczą działalność za przychód, o którym mowa w ust. 1, przyjmuje się przychód stanowiący podstawę wymiaru składki na ubezpieczenia społeczne w rozumieniu przepisów o systemie ubezpieczeń społecznych. Z mocy art. 18 ust. 8 w związku z 6 ust. 1 pkt 5 i art. 19 ust. 10 ustawy systemowej podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne osób prowadzących pozarolniczą działalność stanowi zadeklarowana kwota, nie niższa jednak niż 60% prognozowanego przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego przyjętego do ustalenia kwoty ograniczenia rocznej podstawy wymiaru składek, ogłoszonego przez ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego w Dzienniku Urzędowym RP „Monitor Polski” do końca

poprzedniego roku kalendarzowego na dany rok kalendarzowy. O treści tej regulacji ubezpieczony był wyraźnie pouczany. Zatem wbrew jego twierdzeniom nawet, gdy nie osiąga on żadnego przychodu z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności, to podstawę wymiaru jego składek co do zasady stanowi kwota 60% wskazanego wyżej wynagrodzenia. Stanowisko to potwierdza m.in. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15 kwietnia 2011r. (I UK 359/10, niepubl.) i wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 11 maja 2010r. (III AUa 3380/09).

Fakt prowadzenia przez ubezpieczonego działalności gospodarczej nie budził wątpliwości i został przez niego wyraźnie przyznany gdyż sam złożył informację o osiągniętym przychodzie m.in. z tego tytułu w roku 2018.

Brak też jakichkolwiek podstaw ku temu, by przy rozliczaniu emerytury nie brać pod uwagę otrzymywanego przez ubezpieczonego deputatu węglowego. Ekwiwalent węglowy z tytułu prawa do bezpłatnego węgla nie jest opodatkowany (wynika to z art. 21 ust. 1 pkt 38 ustawy z dnia 26.07.1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych), który stanowi, że świadczenia otrzymywane przez emerytów lub rencistów w związku z łączącym ich uprzednio z zakładem pracy stosunkiem służbowym, stosunkiem pracy lub spółdzielczym stosunkiem pracy, w tym od związków zawodowych, do wysokości nieprzekraczającej w roku podatkowym kwoty 3000 zł;

Kwoty zaś zwrotu nienależnie pobranych świadczeń są odliczane od podstawy obliczenia podatku co wynika z (art. 26 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 26.07.1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych).

W konsekwencji podstawa opodatkowania ubezpieczonego za okres od 01.01.2018 r. do 30.11.2018 r. wyniosła:

$44.730,95 \text{ zł} - 1.394,25 \text{ zł} - 6.781,40 \text{ zł} = 36.555,30 \text{ zł}$; i została prawidłowo obliczona przez organ rentowy.

Warunkiem uznania świadczenia za nienależnie pobrane jest, by okoliczności powodujące utratę (analogicznie też zawieszenie) prawa do świadczenia wystąpiły w czasie jego pobierania, o czym uprzednio ubezpieczony musi być pouczony. Jak wskazuje Sąd Najwyższy wystarczające jest przy tym przytoczenie przepisów określających te okoliczności, które musi być na tyle zrozumiałe, aby pobierający świadczenie mógł je odnieść do własnej sytuacji. Pouczenie zawarte w decyzjach rentowych ubezpieczonego niewątpliwie spełniało te wymogi. Takie stanowisko w odniesieniu do tego samego rodzaju pouczenia, jakie przytoczono u ubezpieczonego wyraził Sąd Apelacyjny w Katowicach w wyroku z dnia 27 maja 2010r. (III AUa 3687/09). Ubezpieczony nie twierdził zresztą, by jakikolwiek fragment pouczenia organu rentowego był dla niego niezrozumiały.

Zarzuty ubezpieczonego sprowadzały się do wadliwie ustalonego przychodu, co jednak nie znalazło potwierdzenia w powołanych danych liczbowych.

W związku z rozliczeniem renty z przychodem ubezpieczonego z 2018r. zaskarżoną decyzją organ rentowy zobowiązał ubezpieczonego do zwrotu nienależnie pobranego świadczenia w kwocie 6954,86 zł. Kwota ta została prawidłowo obliczona, co wynikało z przedłożonego materiału dowodowego jak też wypełniała definicję świadczenia nienależnie pobranego.

Zatem na mocy art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. w związku z art. 138 ust. 1 i 2 ustawy emerytalnej odwołanie ubezpieczonego należało oddalić jako bezzasadne.

(-) sędzia del. Anna Capik – Pater